

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Jókai list

Idő

ku

1932

Személy

Szerző:

Cím:

Amikor Jókainak dolgozószobát rendeztek be a Nándor-kaszárnya börtönében

Forrás:

Budapesti Hírlap

Ap

(Helv)

1932. III. 6

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old

hező szobába tegyék, a maga ágya és bútorai lehessen szobájában. Erre a kérésre nagyot nézett Wolafka, de néni is reá szegezte nagy, fekete, könnyes szeméit és várta a választ. Wolafka nem tudott mást mondani, mint azt, hogy csak menjen haza Jókainé, holnap megkapja a választ.

— De még azt is kérem, hogy naponta ebédet küldhessek férjemnek.

Erre még nagyobbát nézett Wolafka. Arra is megkapja a választ.

Én remegve vártam haza Róza nénit, oly hosszúnak tetszett az idő, míg ő visszajött a várból, pedig konflison ment el, nem gyalt. Mikor a szobába lépett, villogó szemében megnyugvás és száján mosoly és általános nyugodtság látszott egész énjén. Elébe szaladtam, átöleltem, kértem, hogy mit végzett? Ő csak csendesít, csitt, csak hallgatni, mert még semmi sincs, de holnap megtudunk mindent.

Másnap reggel megérkezik a várva-várt levél nagy pecséttel. Róza néni átveszi a levelet és egy

darab ideig reszkető kezében tartja, felsóhajt. Úr Isten, mi lesz a válasz? Gyorsan futott végig a levél tartalmán, arca róla láttuk, hogy meg van elégedve vele. Így hát meg volt engedve a szobaberenézés és az ebéd beküldése.

Róza néni azonnal felment Budára a Nándor-kaszárnyába és megnézte a börtönt, melybe börtönöket zárják. A porkoláb igen derék ember volt, felkísérte nénit az emeletre és megmutatta neki azt a két szobát, melyet Wolafka megrendelt a fogoly számára. Szép világos, tágas szobák voltak, nagy kályha volt a szoba közepére építve. Róza néni megnyugodott. Ebédnél nem szólt senki egy szót sem, mert inkább sírásra volt mindenkinek kedve, mint evésre, gyorsan kellett mindent összehozni, mert másnap jelentkezni kellett a fogságra.

Még aznap felküldtük a bútorokat, ruha- és edényfelét, bátyám faragószerszámait, meg ahhoz való kis vasasztalkáját, melyen faragóeszközeit tartotta. Róza néni maga rendezte be a szobákat,

az első volt az írószobája, a másik a háló, amelyet szokott ágyneműivel vetett meg. Írószobájában volt egy kis asztal, melyet 1848-ban is használt író- és kártyázóasztalnak, ezt óhajtotta, hogy felvigyék, azonkívül egy nagy dívánt, melyen délutáni álmát szokta aludni, azt soha el nem engedte. Becsomagolták ivópoharát, evőkészletét, mit még nagyanyámtól kapott, (soha mással nem evett, mint azzal,) kedves sehlafröckjét, mit Róza néni varrt számára dupla posztóból, olyanforma, mint egy katonaköpeny, övvel a derekhoz szorítva és két oldalt nagy zsebbel, a nagy zsebekre azért volt szükség, mert az egyikben tartotta nagy pénztárcáját, a másikba meg annyi zsebkendőt rakott, amennyi csak befért. Házi-sapkáit átén Róza néni horgolta feketé selyemből, szélén valami bordúrral, egyszer kaskasfejjel, egyszer ezüst fonálból, üstökösökkel, máskor rózsaszínűvel. Ekkor épp a rózsás sapka volt vele, azt mondta:

— Ezt a rózsás sapkát viszem magammal, ha már a kedvem bánatos, legalább a süvegem legyen virágos!

Mikor bátyám elment, oly türes lett a ház és oly szomorú, mintha mindenki meghalt volna.

Bátyám egyedül ment el, nem engedett senkit, hogy elkísérje. Néni szeretett volna vele menni, de ő azt mondta, csak maradj szépen idehaza, nem vagyok én anyámasszony katonája, nem ijedek én meg a némettől, láttam én már különb németet is, mint Wolafka!

Mikor bátyám megérkezett a kaszárnyába és a börtönre felhordta málhait, jó baksist adott az őrnek, ki látva, hogy nagy úrral van dolga, nagyon figyelmes lett hozzá. Láttam bátyám a szobáit, hogy mily jó kényelmesekek s meg volt elégedve.

— De hát ez a nagy banyakályha minek van itt a szoba közepén?

— Hát kérem, hogy bemelegítse a szobát, mert ha a fal mellett lenne, elszína a vastag fal a meleget. Pedig ezt a szobát nagyon sokat használták.

Amikor Jókainak dolgozószobát rendeztek be a Nándor-kaszárnya börtönében

Hegedüs Sándorné Jókay Jolán emlékiratai a költőfejedelemről

Jókai és Labarfalvi Róza címmel most jelentek meg Hegedüs Sándorné Jókay Jolán emlékiratai, amelyeket a nagyszony gyermekei rendeztek sajtó alá. A könyvből mutatónba közöljük „A koronázásig” című fejezet egyik legérdekesebb részletét, amely azt mondja el: hogyan raboskodott Jókai az abszolutizmus idején Zichy Nándor gróf egy cikkéért a budai Nándor kaszárnyában.

Ime Jókai fogságának története Jókay Jolán előadásában:

1862-ben alapította Móric bácsi a Hon című politikai napilapot, Gróf Zichy Nándorral együtt szerkesztették a lapot, a gróf elhozta a grófnőt nénihez, a grófnő gyakran meglátogatta Róza nénit.

1863-ban gróf Zichy Nándor írt egy cikket a kormány ellen. Ezért a cikkért a felelős szerkesztőt vették elő.

Egy nap idézést kapott bátyám Wolafkától, az akkori rendőrfőnöktől. Gondolta, hogy nem valami kellemes dologért hivatja magához, elment a kiszabott időre és Wolafka tudtára adja, hogy ezért a kormányt támadó cikkért megbüntetik egyhavi fogságra és úgy emlékszem, 1000 forint pénzbírságra. Móric bácsi azt kérdi Wolafkától, hogy mikor kell megkezdeni a fogságot. — Minél előbb. — volt a válasz. Ezzel hazajött bátyám és

írt Zichy grófnak, ő eljött és soká tanácskoztak.

Mikor a gróf elment, mondja bátyám a néni-nek, (ki nagyon levert volt ezen híren), hogy a gróf magára vállalja a fizetést, mert azt nem engedheti, hogy az ő cikkeiért engem be is csukjanak és meg is fiztessenek.

Gyermekleányka voltam, mikor ez történt. Sohasem feledem el azt az érzést, mikor megtudtam, hogy szeretett bátyámat börtönbe viszik. Én a börtönt dohos, sötét pincehelyiségnek képzeltem, szalmaágygal. Hogy fog ott élni az én bátyám, akinek egészségére úgy vigyáz mindenki a háznál?

Róza néni másnap felment Wolafkához, kért bebocsátást, de ott egyik komandótól a másikhoz küldözték. Ő azonban nem ösmert fáradságot, ha férjéről volt szó. Nagyobb útatat megtett ő már érte, és veszedelmesebbeket és megmentette hát csak most sem hagyja el az Isten.

Sok ide-oda küldözgetés után végre is bejutott Wolafkához, a nagy úrbosz. Kérte Wolafkát, hogy legyen kímélettel embertársa iránt és mentse fel a fogság alól. Beszélt neki, könyörgő, szívhez szóló meleg hangon, hogy kímélje meg férjét, ő gyenge, mellbeteg ember, vérhányó, lázas, kinek nagy ápolásra és még jobb táplálásra van szüksége és ha el nem engedik a fogságot, a nedves börtöni levegő végzetes lehet gyenge tüdejére. Azt mondja Wolafka, hogy nagyon sajnálja, de a büntetést ő el nem engedheti, mert ez a legfelsőbb parancs. Akkor hát, ha már meg kell lenni,

— Kik? — kérdi bátyám.

— Hát az urak.

— Miféle urak?

— Hát az adós urak, ide szokták bezárni az adósokat. (Akkor még bezárták, aki nem tudott fizetni. Hány szoba kellene most azok számára?)

Reggelit a porkoláb hozott bátyám számára, de ebédet néni főzött, mindig kedvenc ételeit készítette, vacsorára többnyire sült csibe volt és az ő boroskája, mint ő maga nevezni szokta: „Szegény ember elégedjen meg a maga termésével!“ Az ebéddel korán el kellett indulni, hogy meleg maradjon, meg délre ott legyen, mert bátyám korán szeretett ebédelni, 12—1 óra között. Akkor még nem volt sikló, a Magyar-utcától elég messze volt a Nándor-kaszárnya, hát sietni kellett az étellel. A maradék ételt mindig a börtönőr kapta és a maradék boroskát is. A csaiádnak

csak vasárnap volt szabad bemenni hozzá, akkor mind együtt ebédeltünk vele.

Nap-nap után volt mindenféle kérése bátyámnak, hogy még mikre van szüksége. Finom vésőjére, éles kis késeire, tajtékra meg somfára, melyekből faragott. Ott faragta ki Róza néni szobrárt fából, Rózácska alakját tajtékból, és többféle női alakokat, meg egy somfabotot, melyen egy madárfészek van, a fészekben három madártojás, a fészekre felgáspaszkodik egy gyík, hogy a tojásokat kiszívja.

Bátyámnak az én pár napot elengedtek a fogságából. Volt öröm a háznál, mikor a hír megérkezett, hogy bátyám hazajött. Mikor átmentünk csomagolni és hazahozni az ott lévő tárgyakat, a börtönőr nagyon sóhajszedett, hogy elmegy már az ő jó vendége, ily jó rajta még sohasem szolgált, mert mindennap megosztotta vele ebédjét, meg a borát.

Bátyám is szerette porkolábját, mikor kijött a börtönből, versben is megörökítette fogságban töltött napjait. Címe: *Búcsú az én jó porkolábomtól.*

*Érdemes jó uram, én porkoláb uram!
Már nekem kifele áll innen a rudam,
Ágyam összefűzve, ládám bepakkolva,
Küteszik a szűröm innen már maholnap.*

*És most Isten áldjon sok szívességekért,
Pattog már az ostor, zörög már a szekér;
Én megyek, helyembe majd jön már a másik,
Agyio! S ne mondjuk a viszontlátásig.*

(Ez az első és utolsó versszak.)

Mikor megtudták az ösmerősök, hogy már otthon van Móric bácsi, mindenki látni óhajtotta, de végre úgy kimerült a sok felelettől és tisztelgésektől, hogy ezt mondta:

— Inkább visszamegyek a börtönömbé, mert ott nyugodtan dolgozhattam, idehaza meg csupa szeretetből az ágyamból húznak ki.